

Torah from Around the World

Een mens heeft de plicht zich uit te spreken, wanneer zijn woorden gehoor zullen vinden, maar moet er het zwijgen toe doen, wanneer hij weet dat zijn woorden zullen worden genegeerd.

Talmoed, Jevamot 65b

Sjabbat 12 oktober 2019 / 13 Tisjri 5780, Haäzinoe, Devariem/Deuteronomium 32:1 - 52

Tanach blz. 417 - 422

Haftara: II Sjemoeël 22:1 - 51

Tanach blz. 655 - 661

vertaler: Paula Reisner

Commentaar: Lilly Kaufman is directeur van het Torah Fund aan het Jewish Theological Seminary.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <http://www.itsa.edu/haazinu-our-very-life>

Een zaak van levensbelang

Aan het eind van zijn leven begint Mosjé, met Jehosjoea aan zijn zijde, zijn geweldig, donderend gedicht Haäzinoe, waarbij hij hemel en aarde als getuigen aanroept bij zijn krachtige, woedende boodschap, zoals God hem opgedragen had te doen in de vorige sidra Wajèlèch. En toch, in een *resjoet* van één vers, een intens gebed vol warme gloed, dat voorafgaat aan het centrale gedeelte van zijn prekend gedicht, zegt hij dat hij wenst dat zijn woorden zacht zullen landen:

"Moge mijn onderricht neerdalen als regen, mogen mijn woorden zijn als milde dauw, als regen die de grond doordrenkt, lenteregen die het groen in bloei zet. (Devariem/Deut. 32:2)

Dan, plotseling, komt het centrale verbolgen thema te voorschijn, en noemt hij het volk "vals en trouweloos" (Devariem/Deut. 32:5), "dwaas en zonder verstand" (Devariem/Deut. 32:6).

Het gedicht dat zich daarna ontvouwt is verbluffend mooi, maar de boodschap is streng en waarschuwt voor de rampzalige gevolgen als men God niet gehoorzaamt. Het is een grimmige opsomming van de vreselijke gevolgen van ongehoorzaamheid. Dat verklaart inderdaad de Sefardische traditie om Haäzinoe op Tisha b'Av te lezen. Wat doen we dit jaar met die boosheid van Haäzinoe, als het op de Sjabbat valt die voorafgaat aan ons vrolijkste feest, Soekot?

Als het gedicht ten einde is, licht Mosjé zijn en Gods motivatie toe. Hij zegt: *"Neem mijn waarschuwingen ter harte, en draag ook uw kinderen op om zich strikt te houden aan de wetten waarin u onderwezen bent. Want het gaat hier niet om iets onbeduidends, het is een zaak van levensbelang! Als u er gehoor aan geeft, zult u lang mogen leven in het land aan de overkant van de Jordaan, dat u in bezit zult nemen."*

(Devariem/Deut. 32:46-47).

Hun leven hangt af van hun gehoorzaamheid! De boodschap van dit preekgedicht is niet alleen belangrijk, maar ook urgent, en het volk loopt het risico dat niet te beseffen. Als we opnieuw onze gedachten laten gaan over *kol hadevariem*, 'alle woorden', dat wil zeggen het grote overzicht van wetten zoals uitgedrukt in Devariem, van burgerlijke wetten over het reguleren van de economie en de voorzieningen voor de armen tot administratie over recht, tot gedrag tijdens oorlog, tot wetten over feestvieringen, tot huwelijkswetten, dan worden deze tezamen *het leven zelf*.

Juist de volledigheid van de wetten in Devariem toont aan dat elke bewuste handeling in het dagelijks leven een morele lading heeft en deel heeft aan het Goddelijke. Deze alomvattendheid leert ons dat moraliteit behoort tot het wezen van het menselijk leven, in het bijzonder voor het leven in het Beloofde Land. Gehoorzaamheid aan rechtvaardige wetten is veel meer dan inschikkelijkheid: het is de uitvoering van een samenhangende moraliteit in een samenleving. Het gevaar te moeten lopen dat dit verloren zou gaan in het nieuwe land, was hartverscheurend voor God en voor Mosjé.

Wees vastberaden en standvastig, want jij moet dit volk leiden wanneer ze het land veroveren dat ik hun zal geven, zoals ik hun voorouders gezworen heb. En houd je vóór alles vastberaden en standvastig aan de wet waarin mijn dienaar Mosjé je heeft onderwezen. Houd je daar altijd aan en wijk er op geen enkele manier van af, opdat je in alles wat je doet zult slagen. Leg dat wetboek geen moment ter zijde en verdiep je er dag en nacht in, opdat je je aan alles houdt wat erin geschreven staat. Dan zal alles wat je onderneemt voorspoedig verlopen. [Jehosjoea 1:6-8]

Wanneer het volk het Land binnengaat, leert God Jehosjoea dat het niet alleen zijn taak als leider is om hen te laten strijden, maar op een dag het Land eerlijk te verdelen en om Gods wetten te onderwijzen en te bestuderen. Door de manier van leren in de Oudheid – gedisciplineerde, herhaalde recitatie – komen heilige teksten bij een mens binnen, bij Jehosjoea of elke andere Israëliet, en verandert daar zenuwbanen en legt de grondslag voor de ethische vocabulaire van een mens. Jehosjoea, de machtige militaire leider, wordt geïnstrueerd om niet op militaire strategie, maar op Gods wetten te focussen als hij aan de verovering begint. Dat deze instructie gegeven wordt vlak voor de veldslag is toch wel een radicaal lesje in beschaving.

Een toename van mildheid vindt veel later plaats, in de periode dat rabbijnen het joodse gebed begonnen samen te stellen. Zij gaven uitdrukking aan hun waardering van Gods leer en wetten in de zegeningen die vooraf gaan aan het Sjema, dat 's ochtends en 's avonds gereciteerd wordt. Het gebed *Ahavat Olam*, dat 's avonds gezegd wordt, bevat de volgende verklaring over de waarde van *Tora oemitzvot*, en hoe ze doorgegeven moeten worden:

'Ki hem chajénoe veórech jaménoe, oevahem nèhegè jomaam valaila' – Zij geven betekenis aan ons leven, al onze dagen. Dag en nacht zijn we ons ervan bewust. [LJG Siddeer Seder Tov Lehodot, blz. 122-123]

Yissachar Jacobson merkt op (Netiv Binah, I: 406) dat het eerste deel van deze zin in *Ahavat Olam* is afgeleid van twee zinnen, die door Mosjé vlak voor het einde van zijn leven werden gezegd: één in sidra Nitzavim, *'dan zult u lang blijven wonen in het land dat hij uw voorouders . . . heeft beloofd.'* (Devariem 30:20); en één die we net tegen zijn gekomen in Haäzinoe (Devariem 32:47). Het tweede deel van de zin in *Ahavat Olam* komt uit de tekstpassage hierboven, uit Jehosjoea (1:8).

Deze rabbijnen hielden van het idee om Gods leer dag en nacht te reciteren, niet alleen voor de gebedsleider, maar voor elke Jood. Ze hielden van het proces om zich met woorden tot God te richten en ze hielden van het idee dat God leiding geeft door middel van woorden, door het leren en via wetten voor iedereen, die bereid is te studeren. Omdat ze van deze ideeën en toepassingen hielden, verbonden ze de woorden van Mosjé en van Jehosjoea en plaatsten ze deze in een context van goddelijke liefde. Ze muntten de zinsnede *ahavat olam*, 'eeuwige liefde' om zo Gods gave van leiding, structuur en belang te karakteriseren. Ahavat Olam is elke avond weer een voorspel dat de liefde bevestigt, voordat wij het heilige Sjema van ons verbond met de Eeuwige over onze lippen horen komen. We fluisteren dit gebed getrouw en zacht: zo zacht als regen, dat het groen in bloei zet, als dauw die valt op het gras.

Mosjé's wens dat zijn woorden zacht zouden neerdalen is eindelijk gerealiseerd lang nadat hij is heengegaan, via Jehosjoea's ervaring met God en via rabbijnen met hun eigen talent voor poëzie. Dankzij hun met liefde doordrenkte woorden kunnen wij, vanuit ons individuele gezichtspunt, ons richten naar God, wiens missie door Mosjé werd verdedigd in een dramatisch gedicht vol pijn, verkondigd aan een lastig volk op een lastig moment. We kunnen uit Mosjé's woorden de passie ontlennen die hij uitstraalde en de boosheid die ermee gepaard ging terzijde schuiven.

Dit jaar is nieuw! Moge de omstandigheden die wij tegemoet gaan in dit gloednieuwe jaar aanleiding zijn tot het uiten van woorden van belang gemengd met vreugde, een luxe, die Mosjé moest ontberen, omdat hij een lastig volk leidde in moeilijke omstandigheden. Mogen de woorden die we schrijven en de woorden, die we zeggen de virtuositeit bereiken van Haäzinoe; en moge onze *lekach*, onze wijsheid, zacht als regen en mild als dauwdruppels neerdalen op ons bekende en nieuwe beminden in dit gezegende nieuwe jaar.